

Sygn. akt XVII AmC 1271/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVII Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wanda Czajkowska

po rozpoznaniu w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) w P.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień

wzorca umowy o nazwie „Regulamin świadczenia usług „ o treści:

§ 14 ust 1 „Zleceniodawca ponosi odpowiedzialność jedynie za zawinione uszkodzenie, utratę lub ubytek przesyłki w okresie od jej przyjęcia od nadawcy do momentu wydania adresatowi”

§ 14 ust 7 „Usługę uznaje się za nienależycie wykonaną jeśli z winy Zleceniobiorcy nastąpiło

a) opóźnienie w doręczeniu przesyłki,

b) utrata, ubytek lub uszkodzenie przesyłki

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1080 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego

3. nakazuje pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwoty 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem opłaty od pozwów od uiszczenia których powód był zwolniony.

4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego

SSO Wanda Czajkowska

Sygn. akt XVII AmC 1271/09

UZASADNIENIE

Powód – (...) w P. wniósł 29 lipca 2009 roku trzy pozwy o uznanie za niedozwolone postanowienia Regulaminu świadczenia usług, stosowanego w obrocie z konsumentami przez (...) Sp. z o.o.”, o następujących brzmieniach:

„Zleceniodawca ponosi odpowiedzialność jedynie za zawinione uszkodzenie, utratę lub ubytek przesyłki w okresie od jej przyjęcia od Nadawcy do momentu wydania adresatowi” (§ 14 pkt 1 Regulaminu),

„Usługę uznaje się za nienależycie wykonaną, jeśli z winy Zleceniobiorcy nastąpiło:

- a) opóźnienie w doręczeniu przesyłki,
- b) utrata, ubytek lub uszkodzenie przesyłki.”

(§ 14 pkt 7 Regulaminu),

„Zwrot sumy z tytułu opóźnienia przesyłki następuje w sytuacji, kiedy za opóźnienie w wykonaniu usługi ponosi winę Zleceniobiorca.” (§ 13 pkt 5 Regulaminu).

Zdaniem powoda postanowienia te winny zostać uznane za niedozwolone klauzule umowne z uwagi na sprzeczne z prawem uzależnienie odpowiedzialności przewoźnika od jego winy, podczas gdy obowiązujące przepisy przewidują zasadę ryzyka.

Pozwany w odpowiedziach na pozwy wniósł o: oddalenie powództw w całości, zarządzenie rozpoznania łącznie następujących spraw: XVII AmC 1272/09, XVII AmC 1279/09, XVII AmC 1274/09, XVII AmC 1276/09, XVII AmC 1273/09, XVII AmC 1271/09, XVII AmC 1277/09, XVII AmC 1275/09, XVII AmC 1278/09, albowiem zdaniem pozwanego sprawy te mogły zostać objęte jednym pozwem; zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że postanowienie o treści: „Zleceniodawca ponosi odpowiedzialność jedynie za zawinione uszkodzenie, utratę lub ubytek przesyłki w okresie od jej przyjęcia od Nadawcy do momentu wydania adresatowi”, nie może być uznane za niedozwoloną klauzulę umowną, albowiem nie spełnia ono przesłanek z art. 385¹ k.c. Zdaniem Pozwanego klauzula abuzywna istnieje w przypadku, gdy postanowienie wzorca umowy kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i jednocześnie rażąco narusza jego interesy.

Pozwany podnosi, że przytoczone powyżej postanowienie Regulaminu świadczenia usług, nie narusza interesów konsumentów z uwagi na treść pozostałych postanowień art. 14 tego Regulaminu. Pozwany przyjął na ich podstawie odpowiedzialność do kwoty 200 zł za utratę, uszkodzenie lub ubytki przesyłki, a zatem, jak twierdzi Pozwany, jest to aż dwunastokrotność podstawowej opłaty za przewóz paczki (16 zł). Podkreśla jednocześnie, że Prawo pocztowe ustala odpowiedzialność przewoźników w wysokości dziesięciokrotności opłaty za przewóz.

Pozwany wskazuje zatem, że choć z jednej strony ogranicza zakres swojej odpowiedzialności, to jednak z drugiej strony rozszerza jej wysokość znacznie ponad ustawowe wymogi. Zdaniem Pozwanego nie można w związku z tym zgodzić się z tezą, że przyjęcie na siebie większej odpowiedzialności niż wynikająca z przepisów prawa stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, a nawet jeśli uznając, że jest to pewnego rodzaju naruszenie interesów konsumentów to nie można przyjąć, że naruszenie to ma charakter rażący.

Podobne stanowisko Pozwany przedstawił w odniesieniu do zakwestionowanego postanowienia o treści:

„Usługę uznaje się za nienależycie wykonaną, jeśli z winy Zleceniobiorcy nastąpiło:

- a) opóźnienie w doręczeniu przesyłki,
- b) utrata, ubytek lub uszkodzenie przesyłki.”

Pozwany również w odniesieniu do tego postanowienia podnosi, że nie stanowi ono rażącego naruszenia interesów konsumentów, ze względu na to, że w innych postanowieniach Regulaminu przyjął na siebie zwiększoną, ponad wynikającą z obowiązujących przepisów prawa pocztowego, granicę odpowiedzialności.

Natomiast w odniesieniu do zakwestionowanego postanowienia o treści: „Zwrot sumy z tytułu opóźnienia przesyłki następuje w sytuacji, kiedy za opóźnienie w wykonaniu usługi ponosi winę Zleceniobiorca”, Pozwany podnosi, że Powód dokonał niewłaściwej wykładni Regulaminu świadczenia usług, bowiem oparł się wyłącznie na brzmieniu art.

13 pkt 5 tego Regulaminu, nie odczytując go w świetle pozostałych postanowień Regulaminu oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów Prawa pocztowego.

Zdaniem Pozwanego przepisy Prawa pocztowego nie nakładają na przewoźnika odpowiedzialności za opóźnienia w dostarczaniu przesyłek nie będących przesyłkami listowymi. Pozwany zaś w sposób dobrowolny przyjął na siebie ponoszenie odpowiedzialności za nieterminowe dostawy przesyłek zakładając, że stanowi to nienależyte wykonanie świadczenia. Dokonując ograniczenia tej odpowiedzialności do zawinionego opóźnienia Pozwany zabezpieczył w ten sposób swoje uzasadnione interesy, mając jednak na względzie także interesy konsumentów. Dlatego też, zdaniem Pozwanego, sytuacja konsumentów w dalszym ciągu jest ukształtowana korzystniej niż nakazują to przepisy powszechnie obowiązujące i w związku z powyższym nie sposób zgodzić się z tym, że kwestionowane postanowienie narusza w jakimkolwiek stopniu interesy konsumentów.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie.....

Zakwestionowane w pozwach postanowienia o treści:

„Zleceniodawca ponosi odpowiedzialność jedynie za zawinione uszkodzenie, utratę lub ubytek przesyłki w okresie od jej przyjęcia od Nadawcy do momentu wydania adresatowi”,

„Usługę uznaje się za nienależycie wykonaną, jeśli z winy Zleceniobiorcy nastąpiło:

- c) opóźnienie w doręczeniu przesyłki,
- d) utrata, ubytek lub uszkodzenie przesyłki”,

„Zwrot sumy z tytułu opóźnienia przesyłki następuje w sytuacji, kiedy za opóźnienie w wykonaniu usługi ponosi winę Zleceniobiorca”

zamieszczone zostały w Regulaminie świadczenia usług pozwanej spółki (...) Sp. z o.o.”.

Pozwany jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą, polegającą na przyjmowaniu, przesyłaniu i doręczaniu przesyłek w obrocie krajowym. W świetle art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 roku Prawo pocztowe (Dz. U. z 2003 r. Nr 130 poz.1188 ze zm.), pozwany świadczy usługi pocztowe, do których zastosowanie znajdują przepisy Prawa pocztowego. W obrocie z konsumentami pozwany stosuje wymieniony wyżej Regulamin, zawierający zakwestionowane w pozwach klauzule.

Powód jest stowarzyszeniem, które w zakresie swojej działalności statutowej prowadzi działalność w zakresie ochrony interesów konsumentów, a wobec tego stosownie do art. 479³⁸ § 1 kpc powód jest uprawniony do wytaczania powództw w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

Sąd uwzględnił wniosek pozwanego o połączenie spraw XVII AmC 1271/09, XVII AmC 1274/09 i XVII AmC 1278/09 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, albowiem w/w zakwestionowane postanowienia dotyczą jednej kwestii, tj. zasady odpowiedzialności przewoźnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawartej z konsumentem nie uzgodnione z nim indywidualnie nie wiążą go, jeżeli doszło do ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zatem uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania z konsumentem wymaga spełnienia łącznie następujących przesłanek:

- nie zostało uzgodnione z konsumentem, czyli zostało narzucone konsumentowi,
- nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta.

W niniejszej sprawie pozwana świadcząc usługi przewozu przesyłek pocztowych posługuje się Regulaminem świadczenia usług, który stanowi typowy wzorzec umowy, a zatem postanowienia tego Regulaminu nie były uzgadniane z konsumentami.

Zakwestionowane w pozwach postanowienia umowne ustalają, że:

„Zleceniodawca ponosi odpowiedzialność jedynie za zawinione uszkodzenie, utratę lub ubytek przesyłki w okresie od jej przyjęcia od Nadawcy do momentu wydania adresatowi” (§ 14 pkt 1 Regulaminu),

„Usługę uznaje się za nienależyte wykonaną, jeśli z winy Zleceniobiorcy nastąpiło:

- e) opóźnienie w doręczeniu przesyłki,
- f) utrata, ubytek lub uszkodzenie przesyłki.”

(§ 14 pkt 7 Regulaminu),

„Zwrot sumy z tytułu opóźnienia przesyłki następuje w sytuacji, kiedy za opóźnienie w wykonaniu usługi ponosi winę Zleceniobiorca.” (§ 13 pkt 5 Regulaminu).

Odpowiedzialność kontraktowa przewoźnika przy przewozie rzeczy według kodeksu cywilnego została ukształtowana na zasadzie domniemanej winy. Czyli przyjmuje się, że każda szkoda transportowa jest następstwem zawinionego zachowania się przewoźnika, tj. niezachowania przez niego należytej staranności. Jako strona wykonująca swoje usługi w sposób zarobkowy i zawodowy przewoźnik bowiem powinien dolożyć szczególnej staranności, aby należycie zabezpieczyć interesy konsumenta, a źródłem jego odpowiedzialności jest obowiązek pieczy nad przesyłką jaki powstaje z chwila przyjęcia przesyłki od nadawcy.

Przewoźnik może się od tej odpowiedzialności zwolnić, jeżeli udowodni, że zachował należyłą staranność, a niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przewozu jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, albowiem domniemanie winy przewoźnika z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu jest domniemaniem zwykłym.

W zakwestionowanych w pozwie postanowieniach umownych ustalając zasady swojej odpowiedzialności przewoźnik w szczególności pominął tę zasadę jego odpowiedzialności na zasadzie winy domniemanej korzystną dla konsumenta, a obowiązująca strony stosunku do art. 57 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 roku Prawo pocztowe (Dz. U. z 2003 r. Nr 130 poz.1188 ze zm.).

Zakwestionowane w pozwie postanowienia umowne ukształtowane zostały z naruszeniem równowagi kontraktowej na niekorzyść konsumenta w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, a wobec tego z rażącym naruszeniem interesów konsumenta i pozostaje też w sprzeczności z dobrymi obyczajami, albowiem zostało ukształtowane nieuczciwie, nierzetelnie w stosunku do konsumenta z wykorzystaniem braku wiedzy prawniczej konsumenta w zakresie jego praw.

Zakwestionowane postanowienia umowy nie dotyczą głównych świadczeń stron umowy przewozu, albowiem dotyczą zasad odpowiedzialności w umowie przewozu, a w sprawie za główne świadczenia stron należy uznać: ze strony

konsumenta – zapłata wynagrodzenia za wykonaną usługę, ze strony pozwanego – przyjęcie, przesłanie oraz doręczenie przesyłki odbiorcy w obrocie krajowym.

Z tych względów i na podstawie art. 479⁴² § 1 kpc orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania postanowiono na podstawie art. 98 kpc.

Publikację prawomocnego wyroku zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ kpc.

SSO Wanda Czajkowska